

# Yapım projesinde bulunmayıp davacı tarafından yapılan imalatların bedellerinin ödenmesi hk

davalı ile aralarında düzenlenen sözleşme ile ... İçmesuyu İsale Hattı 1. Kademe İnşaatı İşinin yapımını üstlendiklerini, sözleşme konusu yapım işinin bir bölümünü ... Tüneli İnşaatı işinin oluşturduğunu, ancak söz konusu tünel inşaatının yapımı esnasında tünel inşaatının tamamlanmasına 80 m kadar bir iş kaldığı aşamada tünel için ihale öncesi hazırlanan tatbikat projesinde ve zemin etüt raporlarında belirtilen verilerin aksine,

söz konusu bölümde kaya bulunmadığının, aksine sürekli çökmelere neden olan bir toprak yapısı ve yoğun su akıntısı varlığının tespit edildiğini, durumun davalıya bildirildiğini, davalı tarafından tünel inşaatı için uygulanacak yapım işinin yatay sondaj çalışması yöntemiyle bitirilmesine karar verildiğini,

bunun için \*tarihine kadar süre tanındığını, yatay sondaj yapılması için yazılı ve sözlü talimat verildiğini, kendilerine tanınan süreden önce ... Tüneli İnşaatı Yapım İşinin yatay sondaj işlemi imalâtıyla eksiksiz olarak bitirildiğini, tamamlanan işlerin geçici kabulünün yapıldığını, geçici kabul eksiklikleri de tamamlanarak,

\*tarihli kesin kabul tutanağı düzenlendiğini, kesin hakediş raporunun yatay sondaj fiyat farkına ilişkin ihtirazi kayıtla imzalandığını, idareye verdikleri \* tarih ve \* sayılı yazı ile dava konusu ilave iş bedeli-fiyat farkının hesaplanmasına ilişkin “yatay sonda projeleri ve mukayeseli

keşif” sunularak \* TL’nin ödenmesinin talep edildiğini, ancak

davalı tarafından ödeme yapılmadığını belirterek, fazlaya ilişkin talep ve dava hakkı saklı kalmak kaydıyla \* TL'nin davalıdan tahsilini talep etmiştir.

Davalı savunmasında davacı tarafından yapılan imalâtın, sanki idarenin talimatıymış gibi gösterilmeye çalışıldığını, yerinde yapılan tespitlere göre tünel güvenliğinin sağlanması adına önerilen ilave aksalamaların idare tarafından uygun görüldüğünü ve bu yönde davacıya ek ödemeler yapıldığını, tünel destekleme sistemleri kapsamında önerilen revizyonların tamamının bedeli ödenmek kaydıyla kabul edilmiş olduğu da göz önünde bulundurularak davacının göçük yaşanan kısımlarda zararının kaynağını zemin etüt raporuna dayandırmaya çalışmasının kabul edilemeyeceğini,

sondaj logları incelendiğinde öngörülen zemin ile fiilen karşılaşılan zemin arasında ciddi bir fark bulunmadığını, su gelişlerinin olabileceğinin ve ayrıışmış zeminlerle karşılaşılabileceğinin ihale aşamasında da öngörüldüğünün anlaşılabileceğini, davacının projeler ile jeolojik verileri etraflıca incelememiş olması ve sahada imalâtlara özen göstermemesi sonucunda iş kapsamında bulunan ... Tünelinin \*\* arasında kalan bölümünde tünel açımı esnasında tünelin duvar ve tavanında çatlaklar ve göçük oluştuğunu, yeterli tedbirlerin alınmaması sonucunda tünelde göçük oluşması ve devamında idare tarafından tercih edilmeyecek şekilde alternatifler aranmak zorunda kalınmasının davacının kusuru olduğunu,

dava konusu yatay sondaj imalâtı için idarece verilen herhangi bir yazılı talimat bulunmadığını, dava konusu imalat için davacı yüklenici tarafından hiçbir mühendislik çalışması yapılmadığını, idarenin onayına sunulmadığını açıklayarak davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkemece sözleşme eki Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin \* maddesi hükmü gereğince davalı idarenin yüklenici tarafından yapılmış sondaj uygulamasından doğan fazla işçilik ve

giderlerinin davacıya ödemesi gerektiği gerekçesiyle davanın \* TL üzerinden kabulüne karar verilmiştir.

Taraflar arasında düzenlendiği ihtilâfsız olan sözleşmenin 9.2 maddesinde sözleşme ekleri sayılmış olup sayılan ekler arasında Yapım İşleri Genel Şartnamesi de bulunmaktadır. Bu şartname 6100 sayılı HMK'nın 193. maddesine göre delil sözleşmesi niteliğinde olup mahkemelerce görevi gereği kendiliğinden gözetilmesi gerekir. Anılan şartnamenin 21. maddesinde götürü bedelli işlerde sözleşme kapsamında kalması halinde %10 fazla imalâtın sözleşme fiyatlarıyla yaptırılacağı hükmü bulunmaktadır. Bu nedenle sözleşme dışı imalâtlar yönünden inceleme yapılırken sözleşmenin ilgili hükümleri ile şartname hükümlerinin dikkate alınması zorunludur. Yapılacak incelemede %10'u aşan imalâtın tespiti halinde ise bedelinin sözleşme ve işin yapıldığı tarihte yürürlükte bulunan 818 sayılı BK'nın 413 ve devamı maddeleri gereğince iş sahibi yararına olması koşuluyla yapıldığı yıl mahalli piyasa rayiçleriyle belirlenmesi gerekir.

Somut olayda mahkemece hükme esas alınan bilirkişi raporunda sözleşme eki olan Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin \* maddesine göre projede bulunmayıp davacı tarafından yapılan imalâtların bedellerinin ödenmesi gerektiği açıklanmış ise de aynı şartnamenin \* ve \* maddesi değerlendirilmemiştir.

Bu haliyle hükme esas alınan raporun az yukarıda açıklanan ilkelere uygun olmadığı açıktır. Mahkemece yapılması gereken iş davalı iş sahibi idareden sözleşme konusu iş ve iş artışı olduğu ileri sürülen işlerle ilgili ihale ve işlem dosyası, yeşil defter, ataşman, hakedişler getirildikten sonra yeniden seçilecek konusunda uzman bilirkişi heyetinden, bedel talep edilen iş ve imalâtların sözleşme kapsamında olup olmadığı,

iş artışı, sözleşme dışı iş ya da iş değişikliği nedeniyle yapılan imalâtlar ya da yeni fiyat tespiti gerektiren imalâtlardan olup olmadığı ile sözleşme eki Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin\* maddeleri uyarınca davacının isteyebileceği

alacak miktarı konusunda gerekçeli ve denetime elverişli rapor alınarak davanın sonuçlandırılması gerekirken eksik inceleme ile karar verilmesi doğru olmadığı gibi hüküm altına alınan alacağa kesin vade olarak kabul edilemeyen kesin kabul tarihinden faiz uygulanması da doğru olmamış, bozulması gerekmiştir.

**SONUÇ:** Yukarıda 1. bentte açıklanan nedenlerle davalının diğer temyiz itirazlarının reddine, 2. bentte açıklanan nedenlerle kararın temyiz eden davalı yararına BOZULMASINA,